

Område: Förnyelseprogram Miljö	Sidantal: 22
-----------------------------------	-----------------

KOMMITTÉ 13 – MILJÖ

FÖRNYELSEPROGRAM MILJÖ:

DET GRÖNA NYBYGGARLANDET

Jorden är människans hem i rymden. Insikten formulerades redan av FN:s första miljökonferens i Stockholm 1972: En enda jord. Vi har sett bilderna på jordklotet från rymden, som visar den skimrande blå planeten med stråk av grönt och av vita moln.

Detta jordklot är omgivet av en tunn och skör väv av liv – biosfären – med en fin balans som lätt kan rubbas. Här har hela mänsklighetens historia utspelats. Här finns begränsningarna, men här utvecklas också mänsklighetens alla framtida möjligheter.

I dag förbrukas, särskilt i den rika världen, naturkapital som om det fanns flera jordklot att förbruka och ytterligare fler i reserv. I stället måste våra samhällen utvecklas i samklang med de naturliga processer som är avgörande för människans vidare utveckling på jorden. Det gäller klimatet, men även tillgången till färskvatten, flödena av kväve och fosfor, användningen av kemikalier och sällsynta metaller, försurningen av haven och förlusten av biologisk mångfald. På alla dessa områden ställs vi inför gränsvillkor eller planetära gränser som inte bör överskridas. Hållbarhet i ekosystemet är grunden för hållbarhet i det ekonomiska systemet.

Samtidigt har vi en värld där utvecklingsklyftorna växer. Den rika världen har störst ekologiskt fotavtryck och nyttjar mest av världens resurser samtidigt som den fattiga världen inte lyfts ur fattigdom.

Vi vet att vi inte kan ha oändlig tillväxt av resursförbrukning på en ändlig planet. Men vi kan inte heller vinna kriget mot fattigdomen utan tillväxt. Miljöförstörande tillväxt avlivar sig själv. Avskaffad tillväxt stryper i stället framtidsförutsättningen för jordens fattiga. Jordens resursförbrukning måste hållas inom planetens gränser. Därigenom kan vi skapa ett säkert miljöutrymme i våra samhällens fortsatta utveckling. Framtidens miljöpolitik förskjuts från att gälla hur miljökonsekvenserna ska begränsas på enstaka områden till att skapa en spelplan för utveckling på en begränsad planet.

Centerpartiet vill att Sverige ska vara föregångare i skapandet av den nya utvecklingsmodell för verklig grön och hållbar tillväxt som världen behöver. Vi vill utveckla Sverige som det gröna nybyggerlandet. I det gröna nybyggerlandet Sverige utvecklas den gröna marknadsekonomi där miljöns värde är tydligt och miljöförstöring kostar, samtidigt som det som gynnar miljön görs enklare och billigare. Det gröna nybyggerlandet Sverige bygger på att forskning och kunskaper utvecklas för nya lösningar och innovationer så att svenskt näringsliv kan konkurrera med på framtida marknad där miljöarbete ger konkurrenskraft. Innovationer, entreprenörskap och företagande släpper loss de starka krafter som driver oss in i den gröna ekonomin. Ingenjörerna och den nya tekniken ska få möjligheterna att förverkliga det ekologiska genom det teknologiska. Samhällets olika aktörer tar ansvar för att unika miljövärden skyddas genom alltifrån tydliga lagar och enskildas insatser.

I hela samhället växer det gröna fram underifrån genom självbestämmande och genom att ta vara på Småortssveriges livskraft. Så byggs starka småföretagarsamhällen och nätverk av uppfinnare, företagare och finansiärer stimuleras. En levande landsbygd driver den gröna utvecklingen i samklang med städer och småorter för att skapa ett hållbart Sverige. Det gröna nybyggerlandet Sverige bygger på öppenhet mot omvärlden och internationell frihandel, som också är det viktigaste medlet för att skapa tekniköverföring. Sverige ska inte importera miljöproblem, utan exportera miljöchanser. Så ska Sverige vara drivande för att utveckla samarbete och institutioner som behövs på global nivå för utveckling inom planetens säkra gränser. Vi kallar dessa principer gröna och liberala!

1. MILJÖPOLITIKENS GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Den fria rörligheten av varor och tjänster är en förutsättning för att minska jordens samlade miljöpåverkan. I frihandeln finns en kraft som gör det möjligt att lyfta människor ur fattigdom och att samtidigt förändra ett konsumtionsmönster eller beteende. Med informationstekniken har vi upplevt en närmast revolutionerande utveckling de senaste decennierna. En liknande kraft behövs för att göra miljöteknik och gröna affärslösningar tillgängliga för fler människor. Då behöver vi fortsätta att bejaka entreprenörskap, handel och företagande. Det är också ett effektivt sätt att visa solidaritet med de fattigaste länderna, som ofta drabbas hårdast, men har sämst förutsättningar att anpassa sig till miljöförändringar.

Sverige ska gå före in i den gröna marknadskonomin. Vi i den rika delen av världen har ett moraliskt ansvar gentemot de fattiga länderna att gå före. Men vi har också ekonomiska skäl

att göra det. Historiskt har de företag som valt att se möjligheter i stället för problem när förutsättningarna att bedriva företagande förändrats ofta stått som vinnare.

EN GRÖN MARKNADSEKONOMI

En framgångsrik miljöpolitik bygger på en förståelse för samspelen i ekosystemen och ekosystemens samspel med ekonomi och samhälle. Att använda marknadens mekanismer för att förbättra miljön är på så sätt en förutsättning för en effektiv miljöpolitik.

Att sätta pris på ekosystemtjänster som pollinering och naturlig rening av vatten och luft och sedan få in dessa i företags och myndigheters kalkyler reducerar inte egenvärdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster utan gör bara miljöpolitiken mer kraftfull. Förutom systemtänkande och prissättning av miljöpåverkan kännetecknas en grön marknadsekonomi även av politik för innovationer och teknikutveckling.

En grön marknadsekonomi är varken "business as usual" eller ett nytt ekonomiskt system. Det är en marknadsekonomi som bygger på principen om att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan och att det görs lätt och lönsamt att bli miljöhälsö. Regler och lagstiftning måste utformas på ett sätt som underlättar för enskilda och företag att agera miljövänligt. Det är viktigt för att främja entreprenörskap och låta människor växa som individer.

GRÖN SKATTEVÄXLING – ETT EFFEKTIVT VERKTYG I MILJÖPOLITIKEN

Med en grön skatteväxling är det möjligt att åstadkomma ett grönt skifte i de offentliga finanserna. Genom att höja skatten på miljöförstörande utsläpp, samtidigt som skatten sänks på arbete och företagande, skyddas miljön samtidigt som det skapas både fler jobb och fler växande företag. Den gröna skatteväxlingen är intäktsneutral för staten.

En omfattande grön skatteväxling bör genomföras stegvis. En inledande fas bör genomföras under de närmaste åren. En grön skatteväxling handlar både om att justera redan befintliga skatter och att införa nya miljöskatter. Allt högre andel utsläppsrätter kommer framöver stegvis att auktioneras ut. Intäkterna er bör växlas mot investeringar i grön teknik och sänkta skatter på arbete. På så sätt ökar vi acceptansen för den förda politiken samtidigt som vi avsevärt påskyndar klimatomställningen.

Koldioxidskatten är det viktigaste verktyget vi har i klimatarbetet för sektorer utanför EU:s handel med utsläppsrätter. För att ytterligare minska Sveriges klimatutsläpp till den nivå som klimatet och naturen långsiktigt tål, bör koldioxidskatten inom några år stegvis höjas inom ramen för den gröna skatteväxlingen. För att skapa förutsägbarhet och undvika stora höjningssteg ska höjningen ske gradvis, genom en skärpt indexering.

ATT MÄTA EKONOMIN – BORTOM BNP

När tropiska skogar kalhuggs eller när haven dammsugs på fisk redovisas resultatet som en pluspost i BNP-statistiken. Att naturkapitalet totalt sett förlorat i värde – och i värsta fall aldrig återhämtar sig – redovisas ingenstans. Därför är det hög tid att åstadkomma en genomgripande förändring av det ekonomiska ramverket. Det gäller först och främst värderingen av naturkapitalets roll. Alla naturvärden kan inte mätas i pengar. Men när en resurs är gratis riskerar den alltid att överutnyttjas. Därför behöver naturkapitalet och ekosystemtjänsterna ges ett värde på marknaden. Samtidigt behöver sättet att räkna BNP utvecklas och kompletteras med indikatorer som ger en mer rättvisande bild av välfärdsutvecklingen.

2. RÄTT BESLUT PÅ RÄTT NIVÅ

För att skapa förutsättningar för en grön marknadsekonomi krävs att det finns fungerande lagar och regler samt en institutionell makt som är anpassad efter marknaden. I dag kännetecknas miljöpolitiken av ett myller av nationell lagstiftning, internationella överenskommelser och europeiska direktiv. Sverige behöver utveckla en politik som kopplar ihop vad individen kan göra med vilka befogenheter som ligger på lokal, regional nationell respektive internationell nivå.

ÖKAD FRIHET FÖR LOKALA BESLUTSFATTARE

Miljöpolitiken ska byggas underifrån. Därför ska Centerpartiet gå i spetsen för en utveckling som bygger upp miljöpolitiken underifrån genom insatser som kan göras på lokal och regional nivå. Småskaliga initiativ för förnybar energi, ekologisk mat, transporter kan växa och sammantaget få stor verkan, och därmed uppmuntras.

Kommuner behöver få större frihet att ställa miljökrav i detaljplaner och vid exploateringsavtal. De bör också få ökad frihet gentemot länsstyrelserna att själva besluta om utvecklingen av stadskärnorna avseende exempelvis byggnaders höjd, i syfte att kunna bygga tätare och därmed mer hållbara städer. Beslut som rör införandet av trängselavgifter och användningen av dess intäkter ska kunna flyttas ned till lokal eller regional nivå. Därmed blir det enklare att reglera den lokala och regionala trafikens miljöpåverkan.

Lagen om offentlig upphandling ska vara möjlig att använda som en hävstång för bättre miljö och mat. Initiativ ska tas för att främja dialog och erfarenhetsutbyte om hur detta kan uppnås. På så sätt går det att stimulera till kreativitet, minskade kostnader och att dra nytta av erfarenhetsåterföring. Det behövs ett helhetstänkande i utformningen av entreprenader så att livscykelekonomin i hela kedjan optimeras.

EN GEMENSAM MILJÖPOLITIK PÅ EU-NIVÅ

Sverige har stora möjligheter att påverka omvärlden genom sitt medlemskap i EU. Tack vare unionen finns det idag en global aktör som med kraft kan driva på länder som USA och Kina i en mer miljövänlig riktning.

De pågående klimatförhandlingarna visar nödvändigheten av att flera länder kan stå enade när världen gemensamt ska fatta beslut i en global fråga. När 27 europeiska länder går samman i den Europeiska Unionen och driver en gemensam agenda i förhandlingarna skapas ett politiskt tryck. EU ska dra nytta av sin ledande ställning och leda arbetet mot ett internationellt klimatavtal som omfattar alla världens länder.

Vi behöver ta ytterligare steg så att EU utvecklar en gemensam ram för miljöpolitiken som effektivt hanterar de miljöfrågor med gränsöverskridande karaktär och som berör många länder. En sådan gemensam miljöpolitik (CEP) ska besluta om gemensamma regleringar inom exempelvis utsläppsminskningar, miljöstandarder, luftfart, luftkvalitet samt miniminivåer för klimat- och energiskatter.

En CEP skulle göra EU:s miljöåtaganden mer lättöverskådliga och därmed även underlätta gränsdragningen till övriga politikområden. EU ska akta sig för att välja åt människor, utan i stället öppna upp för att individen själv ska kunna göra klokare val. EU:s miljölagstiftning ska vara tydlig och uppnå sina mål utan att skapa onödigt regelkrångel för enskilda och företag.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) behöver bli grönare i alla dess delar och i ökad omfattning stimulera kollektiva nyttigheter än passivt markägande och därigenom också säkra en hållbar produktion av livsmedel och utrymme för bioenergi. Insatserna ska öka för skötsel av betesmarker och slätterängar, minskat läckage av växtnäringsämnen och minskade risker vid användning av kemiska växtskyddsmedel. De medel som finns tillgängliga i landsbygdsprogrammet bör i samtliga EU-länder till största delen gå till miljö- och markskötsel och fastställas genom en gemensam lägstanivå. Övriga länder bör närma sig Sveriges nivå för miljöåtgärder inom landsbygdsprogrammet. I ett första steg bör Sverige ställa som krav att åtminstone hälften av åtgärderna ska vara miljöåtgärder. Även den gröna forskningen bör prioriteras. Däremot bör de handelsstörande och miljöförstörande delarna i CAP, exempelvis exportbidragen, omedelbart avvecklas.

Även den gemensamma fiskeripolitiken inom EU måste bli mer miljövänlig. EU har sedan länge fört en ohållbar fiskeripolitik. Kortsiktiga hänsyn har tagits till fiskenäringen på bekostnad av miljön och det långsiktigt hållbara fisket. Det är avgörande att EU i högre

utsträckning prioriterar miljöaspekterna av fisket och att fiskenäringen ges incitament för att kunna ta ansvar för sin egen framtid. För att uppnå ett hållbart fiske är det viktigt att överkapaciteten i EU:s fiskeflotta anpassas efter fisktillgången i haven och att EU:s fiskaavtal med utvecklingsländer avvecklas. De vetenskapliga rekommendationer som utfärdas från Internationella Havsforskningsrådet, ICES, och andra vetenskapliga organ, ska vara utgångspunkten för de politiska besluten.

3. SVERIGE UTAN KLIMATUTSLÄPP

Sveriges mål är att utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent till år 2020, jämfört med 1990 års nivå, och målet är att Sverige år 2050 inte ska ha några nettoutsläpp alls.

För att världen ska klara klimatutmaningen behöver de rika ländernas nationella åtgärder kombineras med satsningar på klimatinvesteringar i andra länder och ett fortsatt starkt klimatbistånd. När det gäller det senare behöver Sverige vara pådrivande för att fler länder i likhet med Sverige lever upp till sina internationella biståndsåtaganden.

EU ska ta ledningen i att bli världens mest klimatsmarta ekonomi. För att öka konkurrenskraften och omvandlingstrycket i ekonomin bör EU minska klimatutsläppen med 30 procent till år 2020 oberoende av de internationella förhandlingarna.

ETT HELT FÖRNYBART ENERGISYSTEM

För att Sverige ska klara sina klimatmål behöver den förnybara energin utvecklas starkt samtidigt som vi blir ännu bättre på energieffektivitet. En av de viktigaste delarna i den av regeringen förda energipolitiken är att bygga ut ett tredje ben av ny förnybar elproduktion i det svenska elsystemet. På så sätt minskar vi beroende av vattenkraft och kärnkraft samtidigt som vi ökar försörjningstrygghet och säkerheten. Omställningen pågår för fullt, främst genom omfattande satsningar på vindkraft, utbyggd biokraft och kraftvärme runt om i landet. Sverige ska dessutom ligga i framkant vad gäller kraftvärme och närvärme. Med elcertifikatsystemet kommer det till år 2020 att tillkomma 25 TWh förnybar el, jämfört med läget 2002.

Det är nödvändigt att snabbt minska användningen av klimatförstörande fossil energi, för att komma till rätta med vår tids överskuggande miljöhot. Samtidigt medför kärnkraften säkerhetsrisker. Den hållbara lösningen för framtiden är förnybar energi. Alliansens energiöverenskommelse har tydliggjort att kärnkraften är en övergångslösning. Inga statliga subventioner till kärnkraften, vare sig direkta eller indirekta, ska heller ges. Kärnkraften ska utöver det bära sina egna kostnader för säkerhet och avfall. Huvudprincipen ska vara att

varje land ansvarar för sitt eget avfall. Genom att energisystemet utvecklas till att bli helt förnybart fasas användningen av både fossil energi och kärnkraft ut helt.

Sveriges mål är att den förnybara energianvändningen ska öka från dagens drygt 45 procent till 50 procent år 2020 och att energianvändningen ska bli 20 procent effektivare. Dessa mål behöver skärpas de år som sedan följer. År 2030 bör två tredjedelar av energin vara förnybar och målet är att energianvändningen effektiviseras med 40 procent jämfört med 2002 års nivå. År 2050 bör energiförsörjningen vara helt förnybar.

POLITIK FÖR FÖRNYBAR ENERGI OCH ENERGIEFFEKTIVITET

Olika former av introduktionsstöd till förnybar energi syftar till att underlätta för konsumenter att investera i till exempel solenergi och solceller. Därigenom kan ny teknologi introduceras på marknaden till dess att den är mer kommersiellt gångbar. För att dessa typer av stöd ska få önskad effekt både för konsumenter och företag så måste de vara förutsägbara, långsiktiga och tidsbegränsade. Därför är det angeläget att den förnybara elproduktionen ökas genom att systemet för gröna elcertifikat förlängs i framtiden och att de nuvarande introduktionsprogrammen för till exempel solenergi och solceller förbättras så att företag och konsumenter kan förutse regelverken över tid.

Vi vill skapa förutsättningar för småskalig elproduktion som en stor folkrörelse. Många små producenter ska uppmuntras leverera el från bostäder, på gårdar eller i kvarter. Den el som kunden tar ut från nätet bör kunna kvittas mot den mängd el som kunden producerat och matat in på nätet. Genom en sådan nettodebitering så debiteras kunden endast för sin nettokonsumtion.

Utbyggnaden av vindkraften behöver fortsätta i oförminskad takt. Den andelsägda vindkraften är av stort värde för att mobilisera kapital för utbyggnaden och för att öka den folkliga delaktigheten och acceptansen. Möjligheten att vara delägare i vindkraft genom kooperativ innebär att den enskilde får ökad kontroll över sin egen elförsörjning och blir en delaktig aktör på elmarknaden. Detta bör främjas. Den så kallade uttagsskatten på vindkraftskooperativ behöver neutraliseras genom att till exempel kooperativa företag ges möjlighet att välja mellan schablonavdrag på omsättningen eller baserat på insatt kapital.

Genom den kraftfulla utbyggnaden av förnybar elproduktion kommer Sverige inom några år att ha ett överskott av el. Det ger möjligheter att exportera fossilfri el till övriga EU och skapar förutsättningar till balanskraft i Europa. Därmed skulle svensk elproduktion bidra till en utveckling mot en mer hållbar europeisk elförsörjning. Detta är möjligt genom en utbyggd infrastruktur för effektiv elöverföring mellan och inom medlemsländerna.

Energianvändningen behöver de kommande åren effektiviseras genom att det ställs fler och tuffare minimikrav på EU-nivå för olika produktgrupper där teknik finns för ökad energieffektivitet. På så sätt går det att minska energianvändningen avsevärt och forcera introduktionen av energisnåla produkter.

Ett resurseffektivt energisystem på europeisk nivå förutsätter att utvecklingen mot en gemensam energimarknad fortsätter. Nationella och regionala elmarknader måste integreras. Den gemensamma nordiska elmarknaden och elbörsen NordPool kan till stora delar tjäna som modell för den utveckling som behövs inom hela Europa. Genom en fungerande gemensam energimarknad ges bättre förutsättningar för en ökad effektivitet, bättre valmöjligheter och långsiktigt lägre kostnader för konsumenterna.

DEN FÖRNYBARA ELEN KRÄVER SMARTA ELNÄT

Vägen till ett uthålligt energisystem innebär samtidigt en successiv introduktion av ny teknologi inom många olika fält. Ett exempel på ett område som står inför stor förnyelse är det svenska elnätet. Genom att bygga upp smarta elnät kommer framtidens elnät i mycket högre grad än det elnät vi har i dag att använda mycket mer av informations- och kommunikationsteknik för kontinuerlig och dubbelriktad information om energiflöden i elnätet. Olika studier visar att smarta elnät både möjliggör och minskar kostnaderna för en ökad andel förnybar elproduktion och en effektivare elanvändning. I takt med att mer av förnybart kommer in i elproduktionen behöver elnätet också klara mer av variationer i elproduktionen.

Sverige ligger vid en internationell jämförelse bra till för att utveckla nästa generations elnät. Vi har en industriell tradition att tillhandahålla produkter, tjänster och systemlösningar inom området, vilket ger en god grund för en utveckling som i första hand måste vara marknadsdriven. Detta kan bidra till både nya jobb och exportintäkter. Ambitionen måste därför vara att Sverige ska ligga i framkant vad gäller utvecklingen av smarta elnät för att både bidra till att stärka konsumenternas ställning och bidra till utvecklingen av ett uthålligt energisystem. Detta kräver också en samverkan mellan olika aktörer inom området.

TIMVIS ELMÄTNING ÖKAR HUSHÅLLENS FRIHET

En annan insats på vägen till ett uthålligt energisystem är att kombinera smarta elnät med möjligheter för konsumenter att med tätare intervall löpande kunna följa sin elförbrukning. En ökad övergång till timmätning skulle ge ökade möjligheter att både ändra och minska sin elförbrukning med hjälp av information om både förbrukning eller elpriser eller båda delarna. I kombination med smarta elnät öppnas också för många möjligheter att till

exempel styra elektriska apparater i hemmen utifrån aktuella elpriser. Detta skulle även troligtvis leda till färre effekttoppar. Sverige ska ligga i framkant vad gäller utvecklingen av effektiva och smarta elnät och styrande prissättning. Målet är att samtliga elkonsumenter ska ha tillgång till timmätning, på sikt realtidsmätning, och en prissättning som stimulerar smartare elanvändning.

4. TYSTA TRANSPORTER MED MINDRE UTSLÄPP

Att komma bort från användandet av fossila bränslen i transportssektorn är avgörande för att lyckas i klimatarbetet. Transportsektorn står i dag för ungefär en tredjedel av de svenska utsläppen. Utvecklingen av miljövänligare transporter är också en nyckel för att var och en av oss ska kunna klara vår vardag och samtidigt minska miljöbelastningen. Det är en stor möjlighet att utveckla attraktiva, tysta och bullerfria stadsmiljöer. Genom att förbättra tillgången till grönområden, samt bygga ut cykelvägar och pendlarstråk, förbättras städernas miljö ytterligare, framförallt med minskade utsläpp och buller.

Regeringen har slagit fast ambitionen att Sverige år 2030 ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen. Det innebär att alla vägfordon ska kunna drivas på annat sätt än fossil energi och i princip gör det. Den omställningen av fordonsparken kräver kraftfulla åtgärder de närmaste åren.

EN STRATEGI FÖR FOSSILOBEROENDE FORDONSPARK 2030

Det behövs en 2030-strategi som visar på vägen för hur målet om fossiloberoende ska uppnås och som pekar på vilka styrmedel som kommer att behövas.

För att stimulera innovationer och investeringar i ny teknik behövs kostnadseffektiva, långsiktiga och teknikneutrala styrmedel. Fordon med låga utsläpp ska vara ekonomiskt attraktiva genom exempelvis lägre fordonskatter, oavsett teknik. Därutöver behövs i vissa fall riktade insatser för att möjliggöra marknadsintroduktion av nya tekniker.

Ekonomiska styrmedel är det mest effektiva sättet att minska koldioxidutsläppen och främja en fossiloberoende fordonspark. Alla skatter och avgifter på fordon och drivmedel bör vara miljöstyrande, även de som i dagsläget inte har ett uttalat miljösyfte. Utsläppsnivån ska vara utgångspunkten för skatter på fordon, som till exempel förmånsbeskattningen.

Kraven på lägre utsläpp behöver skärpas inom EU. Sverige ska verka för ökade krav och bindande EU-regler för personbilars utsläpp. Den svenska miljöbilsdefinitionen behöver gradvis skärpas för att steg för steg minska utsläppen från kommande bilmodeller och vara styrande för exempelvis skatter olika förmåner, upphandling. På sikt ska

miljöbilsdefinitionen vara fossilbränslefri. Miljöbilsdefinitionen behöver också ta hänsyn till olika bränslens livscykelegenskaper vid sidan om de direkta utsläppen.

För att ytterligare öka miljöstyrningen ska det vid köp av nya bilar införas ett premieavgiftssystem som innebär att den person som köper en ny bil får en premie om bilen släpper ut lite koldioxid och en avgift om bilen släpper ut mycket koldioxid. Systemet ska utgå från miljöbilsdefinitionen och följa en trappstegsmodell åt vardera riktning, där det mest klimatsmarta alternativet i ett inledande skede utgörs av supermiljöbilspremien. Med hjälp av ett premie-avgiftssystem har premierna potential att helt kunna finansieras av avgifterna och därmed göra systemet i princip självfinansierande.

SATSNINGAR PÅ BIODRIVMEDEL OCH LADDINFRASTRUKTUR

Det är angeläget att fortsatt stimulera användningen av energi- och miljöteknik som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftig i jämförelse med på marknaden etablerade tekniker. Prisskillnaden mellan bensin och biodrivmedel behöver därför befästas, vilket kräver en fortsatt skattebefrielse för etanol och andra biodrivmedel tills andra marknadsekonomiska styrmedel har utvecklats. Biogasen kommer att ha en viktig roll och det är viktigt att produktionen av biogas ökar. Även stöd till demonstrations- och pilotanläggningar, till exempel andra generationens biogas och etanol, samt solceller är befogade.

Det är inkonsekvent att fastställa hållbarhetskriterier på biodrivmedel samtidigt som fossila drivmedel helt utelämnas. Samtidigt som de förnybara biodrivmedlen stimuleras behöver kraven på de fossila drivmedlen skärpas, så att till exempel framställningen och import av oljesand motverkas.

För att fullt ut nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta kommer det även att vara nödvändigt med en bred introduktion av elbilar. Utmaningen kommer sannolik att vara att stimulera produktionen av elbilar till en acceptabel kostnad, bland annat genom samordnade inköp från stat och kommuner och en effektiv supermiljöbilspremie. Men det är även viktigt att på olika sätt underlätta utbyggnaden och standardiseringen av infrastrukturen för laddning, samt möjliggöra för tjänster som underlättar att till exempel på ett enkelt sätt köpa el från andra nät än det i egna i hemmet, vilket är ett exempel på där utbyggnaden av smarta elnät kommer att vara av stor betydelse.

MINSKADE UTSLÄPP FRÅN GODSTRANSPORTER

Lastbilstrafiken behöver bryta sin utveckling med ökade utsläpp. Att det blir dyrare med fossila bränslen uppmuntrar lösningar som är bättre för miljön och en övergång till energieffektivare teknik och förnybara bränslen även för åkare. Ökade krav på utsläpp av

partiklar och kväveoxider ställs successivt genom Euroreglerna. Ytterligare stimulanser och styrmedel kan behöva utvecklas.

För att snabbare minska klimatutsläppen behöver logistikens förbättringspotential utnyttjas bättre och en större andel av det transporterade godset och persontrafiken flyttas över till järnväg. Tågen ska gå i tid och med en sådan frekvens att de på allvar kan konkurrera med vägtransporterna. I dag finns en begränsad ledig kapacitet i järnvägsnätet under lågtrafiktid, men det är inte tillräckligt för att åstadkomma en betydande överflyttning till järnvägen. Därför kommer en uppgradering att vara nödvändig de närmaste åren. Regjäla resurser till infrastrukturens drift och underhåll, och investeringar, behöver avsättas för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Omedelbara åtgärder mot järnvägens kapacitetsbrist och flaskhalsar skulle ge stora vinster i närtid för både samhällsekonomi och miljö. Genom att föra över långa godstransporter till järnväg går det att snabbt minska belastningen på våra vägar och utsläppen från den tunga trafiken. I det sammanhanget spelar bland annat den Bottniska korridoren en viktig roll. En annan insats för att på lång sikt frigöra kapacitet i järnvägsnätet kommer att vara att bygga höghastighetsbanor mellan våra tre storstäder och därigenom kraftigt utvidga berörda arbetsmarknadsregioner. Genom att skapa så kallade gröna korridorer bidrar vi till att göra det europeiska transportnätet grönare.

5. GRÖNA FRAMTIDSSTÄDER

Med urbaniseringen kommer det att spela en allt större roll för miljön i framtiden hur vi väljer att planera och renovera våra städer. Den hållbara staden måste kunna erbjuda energieffektiva bostäder och transporter med attraktiva miljöer som tar hänsyn till begränsade resurser av bland annat matjord och dricksvatten. Över hälften av jordens befolkning bor i dag i städer och andelen kommer att öka. Sverige kan dra nytta av den utvecklingen för nya affärsmodeller och affärsmöjligheter för svenska företag på en internationell marknad. Erfarenheterna kring de samarbeten Sverige har etablerat kring hållbar stadsutveckling med Kina och andra länder har varit goda och innebär både en möjlighet att föra ut svenska erfarenheter men är också ett sätt att återföra kunskap till Sverige.

TYSTA OCH AVGASFRIA STÄDER

I städerna finns goda förutsättningar att anpassa infrastrukturplaneringen för att minska bilanvändningen. När gång- och cykelvägar finns med i planeringen resulterar det i positiva

effekter i form av mer cyklande och gång. Förutom en omedelbar miljönytta tillkommer även stora besparingar för samhället i form av bättre folkhälsa till följd av ökad fysisk aktivitet. För att fler människor i våra städer ska föredra gång och cykling framför biltransporter behövs en tätare bebyggelse, där det blir enklare att bygga högt, liksom en utökad cykelinfrastruktur. Cyklingen behöver också bli säkrare genom att nya cykelvägar och planskilda korsningar för cykeltrafik byggs.

Även kollektivtrafikresandet är något som gynnas av en tätare bebyggelse. Så kallad urban utglesning kan motarbetas genom att utveckla städerna längs kollektivtrafikens stråk. Många stationer behöver samtidigt rustas upp och fler resecentrum bli attraktiva som bytespunkter och samlingsplatser för att fler ska välja att resa kollektivt.

För att stimulera användningen av miljöbilar i städer kan miljözoner, nedsatta parkeringsavgifter och tillåtelse att köra i kollektivkörväg vara lämpliga åtgärder som bör prövas. Det ska även vara möjligt att peka ut områden där det är särskilt viktigt att båttrafiken anpassas av miljö- och hälsoskäl. Detta kräver i vissa fall översyn och ändring av befintliga lagar. Sådana styrmedel bör även utformas så att de får positiva effekter även på den lokala luftkvaliteten och bullersituationen.

ENERGIEFFEKTIVA BYGGNADER

När det gäller energieffektivitet i stadens byggnader är inte subventioner lösningen. Många av de åtgärder som behöver göras är redan lönsamma och går att betrakta som lågt hängande frukter. Kraven på energihushållning i samband med ny- och ombyggnad som ställs upp i Boverkets byggregler bör därför skärpas i hela landet. Det är viktigt att kraven uppdateras för att återspegla den tekniska utvecklingen inom bygg- och fastighetssektorn.

Samtidigt som Boverkets regler skärps behöver systemet med energideklarationer förbättras så att det blir uppenbart för husägaren att det finns pengar att spara genom energihushållande åtgärder. Det bör också bli möjligt för fastighetsägare att sänka sin energianvändning utan att behöva sänka hyran. En energibesparande investering i en hyresfastighet kan med nuvarande regelverk leda till krav på omförhandling av hyran, vilket är en anledning varför upprustningen av miljonprogrammen går så långsamt.

Energieffektiviseringar i fastigheter medför ofta standardhöjningar i termer av minskat kallras, bättre inomhusklimat, mindre exponering för radon och varmare golv. Utifrån den utgångspunkten är det inte heller ur hyresgästens synpunkt rimligt att kräva en hyressänkning vid genomförda energieffektiviseringsåtgärder.

En stor del av en fastighets energiförbrukning är kopplad till ventilationssystemet. Dagens regelverk med obligatorisk ventilationskontroll (OVK) av lokaler ser bara till flöden av luft. Om OVK även skulle inkludera energieffektivitet och luftkvalitet skulle vi både kunna minska driftskostnader för ventilation och få en bättre inomhusmiljö.

TILLGÄNGLIGA OCH BOSTADSNÄRA GRÖNOMRÅDEN

Med en tätare bebyggelse skapas större förutsättningar till en bättre tillgänglighet av grönområden. Det har en betydelse för den biologiska mångfalden, men framför allt har det en pedagogisk effekt för alla människor som annars lever helt frikopplade från naturen. Genom att fler människor får möjlighet att röra sig i naturen skapar vi en ökad förståelse för hur våra konsumtionsmönster hänger samman med tillståndet i naturen. Förutom det pedagogiska värdet leder fler grönområden även till hälsovinster och en ökad kontakt mellan människor.

Stadens invånare behöver få större delaktighet i utformning och skötsel av stadens grönområden. Genom att utveckla möjligheterna till stadsodling, så kallad Urban Farming, kan den regionala försörjningen av mat öka samtidigt som importen av mat och andra resurser minskar. Regelverk och avgifter för stadsodling bör därför ses över i syfte att fler människor i städer ska kunna odla på grönytor i markplan, på gårdar, intill parker och på mark som sköts av bostadsrättsföreningar, men även på platta tak, terrasser och eventuellt även väggar. Den gröna entreprenören ska inte begränsas av en illa rustad byråkrati.

6. NATURVÅRD OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Sverige ska ha en mycket hög ambition för naturvården. För att förverkliga en sådan naturvårdspolitik krävs ett arbete som utgår från brukare och lokala samhällen.

Förhållningssättet bygger på devisen bruka utan att förbruka. Det krävs ökade insatser för att hålla landskapet öppet och för att öka tillgängligheten till naturen. Vår generation har ansvaret att upprätthålla den livsviktiga artrikedomen. Åtgärdsprogram för hotade arter ska vidareutvecklas, stärkas och breddas.

Den förda naturvårdspolitiken innebär att vi i Sverige skyddar många land- och havsområden och inrättar dem till reservat. Miljömålet för levande skogar om skydd av skog uppnås. Vi vill fortsätta arbetet med att ge formellt skydd till känsliga och värdefulla områden. Samtidigt vill vi komplettera skyddet med en bredare syn på biologisk mångfald, där brukarnas och markägarnas initiativ och vilja att bidra till den biologiska mångfalden tas tillvara och ambitionerna till miljöhänsyn i de stora arealerna produktionsskog höjs. För att uppnå långsiktigt hållbara ekosystem räcker det inte enbart med skydd av vissa områden

eller arter. Det är dags att på allvar inkludera skydd av ekosystem i all sektorspolitik så att vi även i fortsättningen kan nyttja de ekosystemtjänster som naturen erbjuder.

Detta kräver att forskare, naturvårdare och brukare tillsammans står både för ett utvecklat skydd av värdefull natur och hållbart brukande. Jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt och fysisk planering måste bedrivas så att naturvärden och mångfald i naturen bevaras åt framtida generationer och ekosystemens förmåga att producera tjänster upprätthålls. Naturens resiliens och motståndskraft ska värnas. Ett mera uthålligt brukande säkrar inte bara många människors inkomster utan bidrar även till att livsmiljöerna för hotade arter räddas och att människans möjligheter till naturupplevelser säkras.

DEN ARKTISKA MILJÖNS FRÄMSTA BESKYDDARE

En fråga som kommer att aktualiseras allt mer de kommande åren är hur det orörda område som nu öppnar sig i Arktis till följd av klimatförändringarna kommer att användas. En hållbar utveckling i Arktis är av strategiskt intresse för Sverige utifrån såväl ett miljöperspektiv som ett säkerhetspolitiskt perspektiv. Eftersom miljön är både unik och skör finns goda skäl för Sverige att verka för att den mänskliga påverkan i Arktis begränsas. Sverige behöver driva på för att skydda den känsliga miljön när anspråken på nya sjövägar och exploatering hopar sig. Vi ska verka för att förhindra olje- och mineralutvinning i känsliga arktiska miljöer och för att införa marina reservat för att skydda särskilt känsliga områden från påverkan.

7. VÄRLDENS MEST MILJÖVÄNLIGA OCH KONKURRENSKRAFTIGA JORD- OCH SKOGSBRUK

Sverige ska ha världens mest miljövänliga och konkurrenskraftiga jord- och skogsbruk. Samtidigt ska vi verka för att andra länder lyfter nivån på sina miljö- och djurskyddskrav till att motsvara svensk nivå.

MER SVENSK MAT RÄDDAR MILJÖN

Genom att mer mat produceras i Sverige kan vi minska miljöbelastningen globalt sett. Svenska bönder är i dag världsledande när det gäller att producera miljövänlig mat. En liter svensk mjölk ger bara runt hälften så stora utsläpp av växthusgaser som genomsnittet i världen! Med svensk mat minskar vi de ekologiska fotavtryck som vår konsumtion i Sverige ger upphov till. Förutsättningar för ökad svensk livsmedelsproduktion ska förbättras för att möjliggöra mer närproducerad mat. Det sker inom ramen för visionen om Matlandet Sverige. Strategin för detta arbete ska syfta till att öka lönsamheten inom svenskt jordbruk,

samtidigt som jordbrukets negativa miljöpåverkan minskar och den positiva miljöpåverkan förstärks.

Ett av Matlandet Sveriges främsta mervärden förutom att maten är smakrik och av hög kvalitet är att den också är producerad med höga miljöambitioner. Det kan i ökad utsträckning användas som en konkurrensfördel på marknaden. Det är också viktigt att det offentliga tar sitt ansvar och ställer miljökrav på den mat som upphandlas i offentlig verksamhet.

De gröna näringarna har förutsättningar att bli den sektor som först blir fossilbränslefri. Näringarnas utrymme att producera bioenergi ska öka och infrastruktur för biogas och biobränsle byggas ut. Politiken ska syfta till att öka de gröna näringarnas bidrag till energiomställningen. Då behövs det ansträngningar från flera håll. Ett utvecklat energirådgivningsarbete på gårdarna och en metanreduceringsersättning för biogas som är baserad av gödsel är två konkreta exempel på åtgärder som kan bidra till omställningen.

Ekologisk mat är bra för miljön. Ekologisk odling är fri från kemiska bekämpningsmedel. Rester av bekämpningsmedel riskerar bland annat att spridas i kretsloppet och påverkar vår miljö och våra vattendrag. Lantbrukare som lagt om till ekologisk produktion har genom att inte använda handelsgödsel minskat jordbrukets utsläpp av växthusgaser med nära en halv miljon ton per år. Allt fler människor vill också köpa ekologiska produkter och därigenom bidra till en bättre miljö. Försäljningen av ekologiska produkter fortsätter öka år från år. Därför ska en aktionsplan för ekologisk konsumtion och produktion utarbetas. Den ska innehålla åtgärder för att möta konsumenternas efterfrågan på svensk ekologisk mat med sikte på 2015.

En stor och helt onödig miljöpåverkan från livsmedelskedjan är matsvinnet. De nationella målen för minskat matavfall och målen för insamling av matavfall ska skärpas. Matavfallet bör minska med minst 20 procent de närmast fem åren samtidigt som minst 40 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger komposteras eller rötas till biogas, så att växtnäring och energi tas tillvara.

SKOGSPOLITIK DÄR MILJÖ OCH PRODUKTION VÄGER LIKA TUNGT

Den svenska skogen är en av våra främsta resurser. Genom att förverkliga visionen om Skogsriket Sverige kan vi öka skogens värde och samtidigt förbättra miljön. Till exempel leder ett ökat byggande i trä till att koldioxid lagras samtidigt som beroendet av klimatintensiv betong och aluminium minskar och genom att använda tråd för tyger och

textilier som baseras på cellulosa från skogsråvara kan vi ersätta oljebaserade fibrer som polyester. Dessa är bara några exempel vad som kan bli verklighet i Skogsriket Sverige.

För att skogens produkter ska kunna bli en ännu starkare faktor i miljöarbetet behöver skogspolitikens två jämställda mål, miljömålet och produktionsmålet, väga lika tungt. Den generella miljöhänsynen behöver då förbättras genom att bland annat Skogsstyrelsens uppföljning förstärks och kvalitetssäkras samtidigt som skogsbruket måste uppfylla lagens hänsynskrav. Därför behövs även ökade satsningar på utbildning och rådgivning kring miljöhänsyn.

Det personliga ägandet lockar fram initiativ, engagemang och ansvarstagande. Det man äger vårdar man, och generationer av enskilda skogsägare har vårdat sin skogsmark så att oersättliga biologisk mångfaldsvärden har skapats. Sverige har ett särskilt internationellt ansvar för att skydda gammelskogar eftersom dessa skogsbiotoper endast finns i de nordliga skogarna. Antalet arter i en gammelskog eller naturskog är cirka 8 000. Av dessa bedöms en fjärdedel, cirka 2 000, vara hotade.

Väl fungerande nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden, och kommer tillsammans med en ökad användning av naturvårdsavtal vara en fortsatt viktig del av svensk naturvård. De kommande åren kommer det att bli nödvändigt att skydda och förvalta ytterligare värdefulla skogsområden. Det gäller alltifrån fjällnära skog och gammelskogar till artrik ädellövskog i Syd- och Mellansverige. Markägaren har en viktig roll i arbetet med ett hållbart brukande. Därför ska samarbetet med skogsägare fortsätta att utvecklas. Kometprogrammet, som har initierats i fem län ska utvecklas till att omfatta hela landet. På så sätt ska vi nå högt ställda mål för att skydda den biologiska mångfalden. Men det ska ske utan omfattande marksocialisering.

8. GRÖN POLITIK FÖR ETT BLÅTT HAV

För att de livsviktiga ekosystem som finns i våra hav, sjöar och vattendrag ska finnas kvar i framtiden behöver Sveriges utsläpp av övergödande ämnen och andra utsläpp minska och nå ner till en nivå som miljön tål. Då behövs ett fördjupat samarbete mellan EU:s medlemsstater i dessa frågor.

ALLA ÖSTERSJÖLÄNDER SKA TA SITT ANSVAR

Sverige ska tillsammans med andra Östersjöländer genomföra Aktionsplanen för Östersjön, som beslutas i Helcom. Det utsläppstak som länderna kommit överens om behöver följas av konkreta åtgärder för att bland annat minska sina utsläpp av gifter och övergödande ämnen.

Dagens rekommendationer måste bli bindande med tidtabeller och sanktioner. Detta ska utvecklas till en gemensam förvaltning av Östersjön. Sverige ska också ta initiativ till ett internationellt samarbete med länder kring Västerhavet för att långsiktigt trygga havsmiljön genom minskade utsläpp av bland annat gifter och övergödande ämnen.

Den största potentialen finns i att gradvis öka reningsgraden av fosfor och kväve i de kommunala reningsverken och att jordbruket minskar sitt näringsläckage genom bland annat förbättrad rådgivning, utveckling av tekniska hjälpmedel, fler våtmarker, kantzoner, och ökad odling av fånggrödor. Genom att låta en stor del av åtgärderna ske på frivillig basis istället för genom lagstiftning kan Sverige finansiera utsläppsminskningar med hjälp av landsbygdspengar i CAP-budgeten.

Regionalt kommer även kraven när det gäller gödselhanteringen i jordbruket att ändras för att bli mer effektiva och bättre anpassade, när de nitratkänliga områden utvidgas och delvis ritas om, baserat på nya vetenskapliga rön. Detta är ett arbete som omfattar samtliga länder i EU. Östersjöländerna behöver även gemensamt utveckla arbetet med att identifiera och eliminera så kallade Hot Spots, det vill säga stora anläggningar med nötkreatur, svin och fjäderfä runt Östersjön som läcker mycket kväve och fosfor.

HANDEL MED KVÄVE OCH FOSFOR BÖR INFÖRAS PÅ FÖRSÖK

I framtiden är det önskvärt om regleringarna inom vattenmiljöarbetet kan minska till förmån för ett sektorsövergripande och handelsbaserat system med utsläppsrätter för kväve och fosfor i Östersjön. Förutsättningarna för kostnadseffektiva åtgärder kan öka med ett sådant system eftersom det är mycket mer flexibelt när det gäller hur och var utsläppsminskningen ska gå till och äga rum.

Handelsrätter kan också användas som metod för att uppnå en kostnadseffektiv rening av kväve. Ett sådant exempel är att odla musslor. Det bedöms redan idag som en kostnadseffektiv åtgärd för att minska övergödningen. Verksamheten skapar dessutom arbetstillfällen.

TILLGÅNG TILL DRICKSVATTEN ÄR INGEN SJÄLVKLARHET

Att ha tillgång till dricksvatten kan tyckas som en självklarhet för många svenskar. I själva verket är det ett livsmedel som i stora delar av världen är en bristvara. Sverige ska prioritera insatser för att trygga en långsiktigt hållbar och säker vattenförsörjning, både i nationellt och internationellt arbete.

I framtiden talar mycket för situationen kommer att ytterligare försämrats. Det kommer att ställa ökade krav på omvärlden att hushålla med sitt vatten. Med ett förändrat klimat och ändrade levnadsvanor behöver även vi i Sverige se över vår dricksvattenförsörjning, vilket inte minst hushållen i Östersund och Skellefteå fått erfara den gångna vintern.

Kommunerna har ett stort ansvar. I våra större städer kan varje enskilt verk försörja många hundra tusen människor med dricksvatten.

9. EN GIFTFRI VARDAG

Med allt fler kemikalier i vår vardag krävs krafttag för att barn och vuxna ska känna sig trygga med produkter som dagligen används. Ett centralt verktyg i det arbetet är den handlingsplan för en giftfri vardag som Kemikalieinspektionen har lämnat över till regeringen. I en tid när allt fler varor och produkter strömmar över gränserna krävs det också ett utvecklat internationellt samarbete och fler globala överenskommelser. Den internationella agendan måste syfta till förbättra varutillsynen och kontrollen samt att öka informationskraven. FN:s globala kemikaliearbete behöver snarast resultera i ett globalt informationssystem för bland annat leksaker, textilier och elektronik.

EU:S KEMIKALIELAGSTIFTNING BEHÖVER SKÄRPAS OCH EFFEKTIVISERAS

Genom att driva på för en skarpare och effektivare kemikalielagstiftning på EU-nivå kan Sverige sätta ett ordentligt avtryck i arbetet med att begränsa förekomsten av gifter i vardagen. Då behöver vi arbeta på internationell nivå. Sverige bör till exempel ta initiativ till en gemensam allians med andra länder inom EU, däribland Danmark, som vill vara med och förbättra EU:s kemikalielagstiftning.

Sverige ska verka för en skärpt lagstiftning för flera typer av flamskyddsmedel, perflourerade ämnen och mjukgörare, som ftalater. Sveriges ska också verka för att regelverken inom EU utvecklas och är välanpassade till att hantera miljö- och hälsorisker med nanomaterial, som är ett material med oerhörd styrka och hållbarhet eller med helt nya egenskaper och funktioner som uppstår vid extremt små storlekar. Redan idag finns nanomaterial i ett ökande antal produkter trots att kunskapen om hur människa och miljö kan exponeras är begränsade. Av den anledningen finns det anledning att undvika framtida bakslag för en teknik som har stora positiva möjligheter.

I de fall det är motiverat ska Sverige gå före med att fasa ut farliga ämnen. Erfarenheterna från det svenska förbudet av kvicksilver och det hormonstörande ämnet Bisfenol A visar att det kan vara av stor betydelse att ett enskilt land går före, för att de andra länderna ska välja att följa efter. Ett bredare förbud mot Bisfenol A ska ta hänsyn till dessa erfarenheter.

Utöver skärpt lagstiftning och ökad tillsyn behöver konsumenter även få mer information och kunna känna sig trygga. En av kemikalielagstiftningens viktigaste uppgifter är skyldigheten att sprida information om särskilt farliga kemikalier. Uppföljningen av den informationsplikten måste förbättras. Det är viktigt att ha tillgång till information om kemikalier så att man kan välja bort produkter till exempel ett par jeans som innehåller hälso- och miljöfarliga kemikalier. Det ska vara lika självklart som att vi idag kan läsa på en livsmedelsförpackning vad det är vi äter innehåller.

FRAMTIDENS TESTER AV KEMIKALIER SKA SKE UTAN DJURFÖRSÖK

Av etiska skäl bör Sverige snarast försöka ersätta djurförsök med alternativa metoder. I dag används 2800 djur om dagen i försök på laboratorier i Sverige. Det är inte acceptabelt. Det finns fungerande alternativ som både kan förbättra forskningen och ge säkrare produkter, där regleringen av kemikalier utgör ett område.

Med rätt satsningar kan Sverige bli världsledande inom alternativa testmetoder. Det kan bidra med många nya jobb och företag sedan efterfrågan på snabbare, billigare och säkrare testmetoder är enormt hos exempelvis kemiindustrin, livsmedelsindustrin och läkemedelsindustrin.

DET BEHÖVS EN MILJÖMÄRKNING PÅ LÄKEMEDEL

I takt med att befolkningen blir allt äldre behöver Sverige bli bättre på att lyfta fram och prioritera frågan om läkemedelsrester i vatten. Det är i dag ett relativt outforskat problem som kommer att växa allt eftersom läkemedelskonsumtionen ökar. För att möta utvecklingen behövs en miljömärkning av läkemedel. Den ska visa på både läkemedelsproduktionens och konsumtionens påverkan på miljön och bland annat ingå som ett bedömningsunderlag när landstingens och regionernas läkemedelskommittéer tar fram sina rekommendationslistor.

Centerpartiet vill:

Miljöpolitikens grundläggande principer

1. Utveckla ett hållbart Sverige där en levande landsbygd driver den gröna utvecklingen i samklang med städer och småorter.
2. Att Sverige ska ställa om till en grön marknadsekonomi som bygger på principen om att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan och att det görs lätt och lönsamt att agera miljövänligt.
3. Att skatten höjs på miljöförstörande utsläpp, samtidigt som skatten sänks på arbete och företagande. En sådan grön skatteväxling ska genomföras stegvis. En inledande fas ska genomföras under de närmaste åren.
4. Att skatten på koldioxid stegvis höjs inom ramen för en grön skatteväxling. För att skapa förutsägbarhet och undvika stora höjningssteg ska det ske gradvis, genom en skärpt indexering.
5. Att miljön i ökad utsträckning värderas i ekonomiska termer och att BNP-måttet utvecklas och kompletteras med indikatorer som ger en mer rättvisande bild av välfärdsutvecklingen.

Rätt beslut på rätt nivå

6. Att lagen om offentlig upphandling ska vara möjlig att använda som en hävstång för bättre miljö och renare mat. Initiativ ska tas för att främja dialog och erfarenhetsutbyte.
7. Att kommunerna får större frihet att ställa miljökrav i detaljplaner och vid exploateringsavtal. Kommunerna eller regionerna ska också kunna få större frihet att besluta om utvecklingen av stadskärnor samt lokalt införa trängselavgifter och använda dess intäkter.
8. Att EU tar ytterligare steg för att utveckla en gemensam miljöpolitik (CEP) som hanterar de miljöfrågor av gränsöverskridande karaktär. CEP ska besluta om gemensamma regleringar inom exempelvis utsläppsminskningar, miljöstandarder, luftfart, luftkvalitet samt miniminivåer för klimat- och energiskatter.
9. Att den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken blir miljövänligare i alla dess delar och att EU:s fiskeflotta anpassas efter fisktillgången i haven, vilket bland annat innebär att EU:s fiskeavtal med utvecklingsländer avvecklas.

Sverige utan klimatutsläpp

10. Att EU ska minska sina utsläpp med 30 procent till år 2020 oberoende av de internationella förhandlingarna och att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050.

11. Att energianvändningen effektiviseras med 40 procent till år 2030. Boverkets krav på energihushållning i samband med ny- och ombyggnad ska skärpas och systemet med energideklarationer utvecklas.
12. Att två tredjedelar av Sveriges energi bör vara förnybar år 2030 och Sveriges energiförsörjning år 2050 bör vara helt förnybar. Därmed fasas användningen av både fossil energi och kärnkraft ut helt.
13. Att den förnybara elproduktionen ökas genom att systemet för gröna elcertifikat förlängs i framtiden. De nuvarande introduktionsprogrammen för till exempel solenergi och solceller bör också förbättras så att företag och konsumenter kan förutse regelverken över tid.

Hållbara städer och klimatsmart boende

14. Att städernas miljö ska förbättras med bättre tillgång till grönområden, samt utbyggda cykelvägar och pendelstråk, vilket minskar utsläpp och buller.
15. Att nettodebitering bör införas för småskaliga elproducenter.
16. Att Sverige i takt med att den förnybara elproduktionen ökar blir en exportör av fossilfri el till övriga EU och därmed bidrar till en utveckling mot en mer hållbar europeisk elförsörjning och skapar förutsättningar till balanskraft i Europa.
17. Att Sverige ligger i framkant vad gäller utvecklingen av effektiva och smarta elnät och styrande prissättning, för att så småningom nå målet att samtliga elkonsumenter ska ha tillgång till timmätning och i realtid kunna anpassa sin elanvändning.
18. Att Sverige ska ligga i framkant vad gäller kraftvärme och närvärme.

Hållbara transporter

19. Att Sverige tar fram en strategi med åtgärder för hur en fossilfri fordonspark ska uppnås till år 2030. Strategin ska visa på vägen för hur en fossilberoende fordonspark ska uppnås och peka på vilka styrmedel som kommer att behövas.
20. Att miljöbilsdefinitionen gradvis skärps och att alla skatter och avgifter på fordon i ökad utsträckning ska vara miljöstyrande. På sikt ska miljöbilsdefinitionen vara fossilbränslefri. Utsläppsnivån ska vara utgångspunkten för skatter på fordon, som t.ex. förmånsbeskattningen. Ett självfinansierande premie-avgiftssystem ska införas.
21. Att prisskillnaden mellan bensin och biodrivmedel befästs genom skattebefrielse och genom satsningar på pilotanläggningar för nästa generations biodrivmedel. Samtidigt behöver utbyggnaden av laddinfrastruktur underlättas och standardiseras.
22. Att en större andel av det transporterade godset och persontrafiken flyttar över till järnväg. Då behöver kapaciteten förbättras och satsningarna på underhåll och investeringar i järnväg

öka. För att långsiktigt frigöra kapacitet i järnvägsnätet har den Bottniska korridoren och höghastighetsbanor mellan de tre storstadsregionerna en central roll.

Biologisk mångfald och gröna näringar

23. Att de nationella målen för minskat matavfall och insamling av matavfall skärps.
24. Att det ska skapas bättre förutsättningar för ökad svensk livsmedelsproduktion, vilket möjliggör mer närproducerad mat. Det sker inom ramen för visionen om Matlandet Sverige. En aktionsplan för ekologisk konsumtion och produktion ska dessutom utarbetas.
25. Att de gröna näringarnas utrymme att producera bioenergi ökar och att infrastruktur för biogas och biobränsle byggs ut. En metanreduceringsersättning för biogas ska införas.
26. Att Sveriges internationella ansvar att skydda gammelskogar eller naturskogar ska säkras. Alternativa skyddsformer, såsom användningen av naturvårdsavtal, ska öka och Kometprogrammet utvecklas till att omfatta hela landet.

Grön politik för ett blått hav

27. Att Sverige tar initiativ till ett internationellt samarbete med länder kring Västerhavet för att långsiktigt trygga havsmiljön genom minskade utsläpp av bland annat gifter och övergödande ämnen.
28. Att insatser för att trygga en långsiktig hållbar och säker vattenförsörjning prioriteras både i nationellt och internationellt miljöarbete.
29. Att Sverige och övriga Östersjöländer ska minska sina utsläpp av gifter och övergödande ämnen till havet genom att Aktionsplanen för Östersjön genomförs. Rekommendationerna i aktionsplanen behöver bli bindande med tidtabeller och sanktioner.
30. Att kraven skärps på att länderna runt Östersjön minskar sina utsläpp. Stora anläggningar runt Östersjön, så kallade Hot Spots, som läcker stora mängder utsläpp måste identifieras och elimineras.

En giftfri vardag

31. Att utfasningen av skadliga kemikalier snabbas på så att människor ska kunna leva och verka i en giftfri vardag.
32. Att Sverige verkar inom EU för en skärpt lagstiftning för flera typer av flamskyddsmedel, perflourerade ämnen och mjukgörare, som ftalater. I de fall det är motiverat ska Sverige gå före med att fasa ut farliga ämnen.